

Sporbevaring

- Beredskabslovens § 23
- Afhøring af brandfolk
- Retningslinier for sporbevaring på brandsteder

BEREDSKABSLOVENS § 23

Redningsberedskabet skal under indsats være opmærksom på, hvad der kan have givet anledning til ulykken eller katastrofen.

Finder redningsberedskabet mistænkelige spor, skal politiet straks underrettes og beviset så vidt muligt sikres.

Eksempler på, hvad man kan blive spurgt om ved afhøring efter branden.

Vedrørende selve branden:

- **ankomsttidspunkt**
- **hvorledes var brandbilledet ved ankomsten**
- **hvor brændte det**
- **hvor brændte det først igennem**
- **hvordan så flammerne ud**
- **forekom der eksplosioner**
- **hvordan så røgen ud ved ankomsten**
- **hvor brændte det ikke**

Vedrørende bygningstilstanden:

- **bygningstilstanden ved ankomsten**
- **bygningstilstanden under indsatsen**
- **var døre og vinduer lukkede og låste**
- **var der lys i værelserne**
- **var der tegn på indbrud**
- **var der lugt af brandbare væsker**
- **var genstande båret ud fra bygningen**

Vedrørende Spor:

- **hvilke fund af spor har man gjort under indsatsen.**

Vedrørende mistanke:

- **har man bemærket mistænkelige eller ”kendte tilskuere”.**

SPORBEVARING.

Retningslinjerne er udfærdiget i henhold til Beredskabslovens § 23, hvor der står anført, at brandvæsnet skal være opmærksom på brandårsagen, samt sikre spor for politiets videre efterforskning.

Dette medfører:

- at der fra et skadested ikke må fjernes effekter og bygningsdele med brand- eller røgspor, medmindre de har afgørende betydning for efterslukning og/eller eftersøgning eller indebærer en sikkerhedsrisiko.
Se i øvrigt pkt. 6.
- At ovennævnte effekter – hvis muligt – flyttes til andre lokaliteter for at undgå yderligere ødelæggelser, som f.eks. udsmidning gennem vindue uvægeligt vil medføre.
- At man i særlig grad er opmærksom på ovennævnte forhold i områder, hvor arnestedet formodes at være.
- At personer med sikre dødstejn ikke fjernes fra deres findested. Taler hensynet til eftersøgning og/eller afslukning for, at døde personer flyttes, skal man mærke sig findested og stilling.
Ifald en fotograf med tilknytning til brandvæsen eller politi er tilstede, optages foto før flytning.
- At man ved indtrængen mærker sig forhold, der kan have betydning for brandårsagens opklaring, f.eks. brandens udbredelse, sprængte døre, åbne gashaner, flere arnesteder mv.
- At følgeskadebekæmpelse og værdiredning sker under iagttagelse af ovennævnte punkter, idet det skal bemærkes, at der ved effekter og/eller lokaliteter, der med sikkerhed ikke har betydning for efterforskningsarbejdet, kan iværksættes følgeskadebekæmpelse og/eller værdiredning.

Det skal understreges, at hensynet til politiets efterforskningsarbejde går forud for hensynet til pårørende, tilskuere og andre.

Alle ovennævnte forhold er på betingelse af, at brandårsagen endnu ikke er klarlagt, samt skadestedet ikke er frigivet af politiet.

Sporbevaring

Redningsberedskabets arbejde på et brandsted, og de iagttagelser som redningsberedskabet gør under deres indsats, kan være af afgørende betydning for resultatet af de undersøgelser, som politiet foretager på brandstedet.

Redningsberedskabet er som regel de første på brandstedet med kendskab til brand. Deres vidneudsagn vil derfor blive vurderet nøje af politiet, og der vil blive lagt meget stor vægt på deres udsagn. Ofte vil forklaringer afgivet af beredskabsinspektører og røgdykkere være en medvirkende årsag til, at der bliver startet et straffesag.

Redningsberedskabet har ifølge beredskabslovens § 23 ved brande en forpligtelse til at bevare spor og så vidt muligt sikre disse spor, og videregive dem til politiet.

Sporbevaring må dog på intet tidspunkt betyde, at man tilsidesætter hensynet til brandslukning og livreddende førstehjælp. Men er branden først kommet under kontrol, er det både redningsberedskabets og politiets opgave at bevare brandstedet så godt som muligt. Der vil derfor være situationer, hvor politiet vil henstille til, at særlige interessante områder af brandstedet skal skånes, hvorimod der efter aftale med politiet kan påbegyndes følgeskadebekæmpelse af den øvrige del af brandstedet.

Anmeldelse/udrykning/ankomst til brandstedet

I forbindelse med anmeldelsen af en brand vil der automatisk ske en registrering af en del oplysninger, som politiet senere vil indhente.

Redningsberedskabet vil under kørslen og ved deres ankomst til brandstedet kunne gøre følgende vigtige iagttagelser:

- lagttage køretøjer og personer, som forlader brandstedet. Særligt i tyndbefolkede områder kan det virke usædvanligt, hvis personer forlader et brandsted. Man bør derfor iagttage disse personer særligt nøje og evt. nedskrive et signalement af personerne. Køretøjernes registreringsnummer bør ligeledes noteres.
- Tidspunktet for ankomsten til brandstedet noteres.
- iagttage de tilstedeværende personer på brandstedet. Man bør være særligt opmærksom på personer, som udviser en overdrevet eller unaturlig hjælpsomhed, eller personer som er set på tidligere brandsteder.
- Er der spor efter køretøjer eller sålaftryk fra sko på brandstedet bør disse så vidt muligt sikres. Sporene kan sikres ved at de tildækkes med de forhånden værende midler.
- Brandbilledet iagttages. Det er her vigtigt at få en samlet vurdering af hele brandstedet ved redningsberedskabets ankomst. Hvor brænder det og lige så vigtigt - hvor brænder det ikke? Hvilken farve har flammerne? Hvilken farve har røgen?

- Der kan med stor fordel tages foto eller video af brandstedet på et så tidligt tidspunkt som muligt.
- Knuste vinduer eller åbne vinduer kan have stor betydning for brandspredningen og dermed brandforløbet. Et knust vindue vil samtidig kunne indikere, at der har været indbrud på stedet. Politiet skal derfor have mulighed for at sikre spor fra vinduet, hvorfor de skal behandles med særlig stor forsigtighed. Et åbent vindue kan være en simpel forglemmelse, eller det kan være åbnet af røgdykkerne for at forbedre ventilationen. Det kan også være gerningsmandens flugtvej eller skyldes helt andre forhold.
- Åbne eller lukkede døre.
- Vinduer eller døre opbrudt af redningsberedskabet. Når der foretages opbrydning af døre eller vinduer, bør man først sikre sig, at opbrydningen ikke gøres på et sted, hvor en eventuel gerningsmand har forsøgt eller foretaget opbrydning.

Slukningsarbejdet

I den indledende fase vil det ofte være svært at afgøre, hvorvidt der er tale om en påsat brand, eller det er en brand, der er opstået af andre årsager. Redningsberedskabet må derfor handle ud fra, at branden er påsat, indtil det modsatte er bevist. Under slukningsarbejdet kan der gøres følgende iagttagelser:

- *Prioritering af slukningsarbejdet.* Det er for politiet vigtigt at vide, hvorledes slukningsarbejdet er prioriteret for efterfølgende at kunne danne sig et overblik over brandforløbet.
- *Indtrængen på brandstedet.* Hvor og hvordan kommer man ind på brandstedet? Hvorledes går man brandstedet igennem?
- Unaturlig brandspredning? Har branden et unaturligt brandforløb?
- *Lugte.* Fremkommer der under branden "unaturlige" lugte for denne brand, kan det skyldes, at der tilført brandfarlige væsker.
- Flere arnesteder - uafhængig af hinanden.
- *Brandens laveste punkt.* Ved indtrængen bør man være opmærksom på de områder hvor branden har sit laveste punkt. Det kan være indenfor disse områder, hvor arnestedet skal findes.
- *Møbler og andet inventars placering.* Ved en eventuel senere politimæssig undersøgelse af stedet, vil der ofte skulle foretages en rekonstruktion, hvor møbler og andet inventar bliver sat på deres rette plads. Det er derfor vigtigt, at møbler og andet inventar behandles så skånsomt som muligt.
- *Elektriske installationer.* Er strømmen fortsat tilstede i hele eller dele af huset. Afbrydes strømmen af redningsberedskabet registreres måde og tidspunkt for dette.
- *Forbrugsapparater.* Findes der tændte forbrugsapparater, som f.eks. kaffemaskiner, strygejern, tørretumblere, som kan have været årsag til branden?
- *Indebrændte personer.* Findes der indebrændte personer, som med sikkerhed kan konstateres for døde, bør de som hovedregel forblive på stedet. Der kan være tilfælde, hvor den fortsatte slukning eller efterslukning gør det nødvendigt at flytte liget. Der bør da optages foto af redningsberedskabet eller politiet, ligesom ligets placering afmærkes inden det flyttes.

Efterslukningen

Når branden er kommet under kontrol, vil det være formålstjenligt at tale med politiet om hvilke områder på brandstedet, som skal bevares med henblik på senere undersøgelser og hvilke områder, som kan frigives til følgeskadebekæmpelse.

Under efterslukningen bør der tages hensyn til følgende forhold:

- Fjernes der møblement eller andet inventar fra brandstedet bør det gøres på en måde, så der er mulighed for at foretage en rekonstruktion. Her er det af stor betydning at man, når man tager fat, ikke udviser eventuelle fingeraftryk. Tag om muligt fat helt nede ved gulvet, hvis borde og stole skal flyttes.
- Er der i forbindelse med efterslukningen anvendt motorsav eller andre benzindrevne redskaber bør politiet have kendskab til dette. Spildt benzin vil kunne give det fejlagtige billede, at der er anvendt brændbar væske.
- Elektriske installationer bør bevares så intakte som muligt. Der foretages ofte undersøgelser af de elektriske installationer for at få be- eller afkræftet om de elektriske installationer har været årsag til brandens opståen. Undersøgelserne kan i andre tilfælde give et indtryk af, hvor branden er opstået.
- Redningsberedskabet bør være opmærksomme på meget nysgerrige tilskuere eller personer, som udviser en overdrevet hjælpsomhed.
- Tilskuere bør under ingen omstændigheder have adgang til brandstedet. Brandstedet bør betragtes som et "gerningssted", hvor ingen uvedkommende skal have adgang til.
- Ved påsatte brande eller brande, som er mistænksomme, bør man have ekstra stor sikkerhed for, at branden er slukket inden man forlader stedet. Det bør overvejes, hvorvidt der skal være en brandvagt på stedet.

Som det fremgår kan redningsberedskabet i forbindelse med en brand tilegne sig mange informationer, som kan være særdeles værdifulde i en politimæssig efterforskning. Der vil derfor også være situationer, hvor politiet og særligt Kriminalteknisk Afdeling anmoder indsatsleder, røgdykkere m.fl. om at møde op på brandstedet, således man sammen kan gennemgå brandens forløb.

I alvorlige sager kan man forvente at skulle afgive forklaring i retten på et tidspunkt, som kan ligge lang tid efter branden. Det kan derfor anbefales, at man straks efter en alvorlig brand laver notater om sine iagttagelser.

Beredskabsstyrelsen

Danish Emergency Management Agency
Beredskabsstyrelsen - Datavej 16 - DK 3460 Birkerød
Tlf: (+45) 45 90 60 00 Fax: (+45) 45 90 60 60
E-mail: brs@beredskabsstyrelsen.dk